

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
СЕНАТ УНИВЕРЗИТЕТА

ПРАВИЛНИК
о раду Комисије за заштиту и добробит
експерименталних животиња

Бања Лука, 28.03.2019. године

На основу члана 33. и 35. Закона о заштити и добробити животиња („Службени гласник Републике Српске“, број: 111/08) и члана 33. тачка 3. Статута Универзитета у Бањој Луци, а у вези са чланом 32. и 34. Закона о заштити и добробити животиња („Службени гласник БиХ“, број: 25/09 и 9/18), Сенат Универзитета у Бањој Луци, на својој 35. сједници, одржаној 28.03.2019. године донио је

П Р А В И Л Н И К

о раду Комисије за заштиту и добробит експерименталних животиња

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о раду Комисије за заштиту и добробит животиња Универзитета у Бањој Луци (у даљем тексту: Правилник) уређују се: заштиту животиња намијењених за експерименте и друга научна истраживања, састав и начин формирања комисије за заштиту и добробит животиња на организационим јединицама Универзитета у Бањој Луци (у даљем тексту: комисија), надлежности комисије, давање мишљења о раду са експерименталним животињама, као и поступак у случају непоштовања правила рада комисије и одлука донијетих на основу овог Правилника.

II ЗАШТИТА ЖИВОТИЊА НАМИЈЕЊЕНИХ ЗА ЕКСПЕРИМЕНТЕ И ДРУГА НАУЧНА ИСТРАЖИВАЊА

Члан 2.

Експерименте на животињама могу обављати организационе јединице Универзитета у Бањој Луци, које су регистроване за извођење експеримената и имају одобрење надлежног министарства за обављање експеримената на животињама.

Експерименти на животињама могу се дозволити само ако се претпостављена бол, патња или озледа животиња може етички оправдати очекиваним резултатима који су од значаја за људе или животиње, односно науку.

Члан 3.

Експерименти у којима се употребљавају животиње могу се спроводити за:

- 1) истраживање, израду, квалитет, ефикасност и сигурност лијекова, хране и других супстанци или медицинских производа;
- 2) уклањање, превенцију, дијагностиковање или лијечење болести или друге аномалије људи, животиња или биљака;

- 3) оцјењивање, детекцију или модификацију психичких стања људи и животиња, и
- 4) заштиту животне средине у интересу здравља или заштите људи и животиња.

Члан 4.

Одобрење за обављање експеримената над живим животињама издаје се када није могуће набавити људске ћелије или ткиво за вршење експеримената и ако технологија која је на располагању не задовољава захтјеве истраживања.

Сваки експеримент треба да се врши на најмањем могућем броју животиња.

Прије почетка извођења експеримента, у току извођења и пратећи извођење експеримента, потребно је животињу довести у стање анестезије или аналгезије, ако начин вршења експеримента то допушта.

Члан 5.

Експерименти на животињама за наставне сврхе дозвољени су само ако се не могу постићи задовољавајући резултати другим наставним помагалима (слике, модели, препарати, компјутерски програми и слично), с тим да се за сваку групу у уобичајеном поступку може употребити само једна животиња.

III КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ И ДОБРОБИТ ЖИВОТИЊА

Члан 6.

Свака организациона јединица, која испуњава услове из члана 2. став 1. овог Правилника, и која спроводи експерименте над живим животињама, дужна је да формира комисију за заштиту и добробит животиња (у даљем тексту: комисија).

При избору чланова Комисије мора се водити рачуна да не постоји сукоб интереса.

Чланове комисије именује наставно-научно/наставно-умјетничко/ научно вијеће организационе јединице Универзитета у Бањој Луци (у даљем тексту: вијеће организационе јединице).

Члан 7.

Комисија је надлежна да:

- 1) обавља стручну контролу над спровођењем експеримената,
- 2) даје стручна мишљења надлежном министру о етичкој и научној оправданости спровођења експеримента,
- 3) пружа савјете о питањима етике и добробити животиња у поступцима употребе животиња,
- 4) подноси редовне годишње извјештаје надлежном министарству,
- 5) организује редовну едукацију стручњака који изводе експерименте, и
- 6) утврђује начин спровођења експеримента на животињама, у складу с Законом.

Члан 8.

Чланови комисије бирају из својих редова председника и подпредседника.

Радам комисије руководи председник, а у случају његовог одсуства радом руководи подпредседник.

Председник и подпредседник се бирају већином гласова од укупног броја чланова комисије.

Сва права и обавезе чланова чланова комисије, начин одлучивања, дужину трајања мандата, као и друга питања која се односе на рад комисије, уређују се посебним актом који усваја вијеће организационе јединице.

У доношењу одлука Комисије поштује се принцип о избјегавању сукоба интереса, односно протокол не смије да оцјењује истраживач који учествује у предложеном пројекту.

Члан 9.

Експерименте или тестове на животињама забрањено је изводити без позитивног мишљења Комисије.

IV ДАВАЊЕ МИШЉЕЊА О РАДУ СА ЕКСПЕРИМЕНТАЛНИМ ЖИВОТИЊАМА

Члан 10.

Одобрење за обављање експеримената на животињама издаје се за конкретан експеримент или серију експеримената, уз прецизиран рок обављања.

На писани захтјев истраживача или групе истраживача, комисија је обавезна да, у року од 30 дана од дана подношења захтјева, изда стручно мишљење о прихватљивости експерименталног протокола у писаној форми.

Ако захтјев из става 2. овог члана није потпун, комисија писмено или електронским путем обавјештава предлагача да захтјев допуни траженим подацима у року од 30 дана од дана пријема обавјештења.

Рок из става 2. овог члана наставља да тече од дана достављања тражених података.

У случају да је мишљење позитивно, комисија упућује стручно мишљење надлежном министарству, које издаје рјешење о одобрењу спровођења експеримента на животињама.

Стручно мишљење мора да садржи: име пројекта, име главног истраживача, адресу лабораторије где ће се изводити експериментални рад, одобрену експерименталну животињску врсту, мишљење о етичкој и научној оправданости спровођења експеримента и потпис председника Комисије.

Комисија је дужна да архивира документацију и стручно мишљење из става 2. овог члана и да их чува најмање пет година од дана издавања стручног мишљења.

Члан 11.

Захтјев за издавање стручног мишљења комисије и рјешења о одобрењу спровођења експеримента на експерименталним животињама мора да садржи сљедеће податке:

- 1) Мјесто обављања експеримента (назив и адреса установе која проводи експеримент)
- 2) Наслов и опис поља истраживачког рада који је написан на јасан и недвосмислен начин,
- 3) Предности и значај спровођења експеримента, потенцијалне опасности и непријатности за експерименталне животиње, као и критеријуми тежине, односно, инвазивности експеримента,
- 4) Детаљан опис материјала и метода рада,
- 5) Доказе о постојању алтернативних метода спровођења експеримента и разлоге због којих се они не спроводе,
- 6) Укупан број и врсту животиња по фазама експеримента,
- 7) Врста и доза анестетика и аналгетика који ће се употребљавати,
- 8) Опис очекиване реакције животиња,
- 9) Опис могућих негативних утицаја експеримента на животиње, тежина и дужина трајања таквих утицаја, методе које ће се предузети да би се такви негативни утицаји ублажили или избјегли,
- 10) Начин лишавања живота експерименталних животиња, ако се врши у току или на крају експеримента, и мјесто одлагања животињских лешева,
- 11) Име лица које је задужено за заштиту добробити експерименталних животиња и његову стручну оспособљеност,
- 12) Име руководиоца експеримента и имена лица која ће учествовати у спровођењу експеримента,
- 13) Трајање експеримента, односно период за који се тражи одобрење.

Члан 12.

Уколико је у истраживању планирано да се животиња подвргне експерименту током којег ће она осјетити или трпити јаку бол или ће јој дуготрајно бити ускраћена храна или вода, такав експеримент мора да буде посебно најављен, образложен и оправдан.

Члан 13.

Подносилац захтјева за стручно мишљење за рад са експерименталним животињама има право жалбе на стручно мишљење комисије, у року од 8 (осам) дана од дана пријема стручног мишљења.

О жалби из става 1. овог члана одлучује вијеће организационе јединице.

Вијеће организационе јединице ће у року од 30 дана од дана пријема жалбе из става 1. овог члана донијети одлуку:

- 1) којом се жалба одбија и потврђује стручно мишљење комисије, или
- 2) којом се жалба уважава као основана и којом се налаже комисији да поново да стручно мишљење.

Комисија је дужна да у року од 15 дана од дана пријема одлуке вијећа организационе јединице одговори на раније поднијети захтјев за стручно мишљење.

V ПОСТУПАК У СЛУЧАЈУ НЕПОШТОВАЊА ПРАВИЛА РАДА КОМИСИЈЕ И ОДЛУКА ДОНИЈЕТИХ НА ОСНОВУ ОВОГ ПРАВИЛНИКА

Члан 14.

У циљу контроле поштовања одредби овог Правилника, комисија обавља надзор и контролу свих експеримената на животињама на припадајућој организационој јединици Универзитета у Бањој Луци и дужна је да поднесе годишњи писмени извјештај вијећу организационе јединице, који ће бити архивиран заједно са осталом документацијом.

Уколико током вршења надзора и контроле из става 1. овог члана комисија утврди да се у току извођења експеримента на животињама поступа супротно одредбама закона и овог Правилника, обавезна је да без одлагања наложи прекид спровођења експеримента и да о томе обавјести надлежно министарство.

VI ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 15.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на веб страници Универзитета у Бањој Луци.

Број: 02/04-3.649-4/19
Датум: 28.03.2019. године

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ СЕНАТА
РЕКТОР
Проф. др Радослав Гајанин, с.р.